

#tackamedlön

Vården kommer närmare alla tack
vare sociala medier-kampanj

Yrkeslegitimation

“Viktigt att den värderas rätt”

Ny vårdmodell för gravida

Större inflytande för barnmorskor
och ökad trygghet för gravida

Vi är Vårdförbundet

Årsberättelse 2020

*”Vi måste
fortsätta
synas för att
påverka”*

Katja Fogelberg är IVA-
sjuksköterska och en av
Vårdförbundets röster
under pandemin

Förbundsstyrelsen

Under 2020 har Vårdförbundets förbundsstyrelse bestått av:

Förbundsordförande

Sineva Ribeiro, Västra Götaland

Vice förbundsordförande

Ann Johansson, Stockholm
Ragnhild Karlsson, Östergötland

Förbundsledamöter

Catrin Johansson Pettersen, Västerbotten
Jane Stegring Olsson, Stockholm
Jani Stjernström, Västmanland
Madelene Meramveliotaki, Skåne
Marie-Charlotte Nilsson, Skåne
Michel Silvestri, Gotland
Peter Blom, Värmland
Åsa Mörner, Örebro

Avtalsåret 2020

Krislägesavtal (SKR/Sobona).

Aktiveras i Stockholm, Västra Götaland, Gävleborg, Skåne och Uppsala.

Korttidsarbete med statligt stöd.

Avtal på privat sektor.

Turordning och omställning.

Avtal med SKR/Sobona.

Moderniserad arbetsrätt.

Med i PTKs las-förhandlingar. Huvudavtal mellan PTK och Svenskt Näringsliv, senare även Kommunal och IF Metall.

Staten och Svenska Kyrkan.

Förhandlingar med Arbetsgivarverket och Svenska Kyrkan sker via OFR-S, P, O respektive Akavia.

Arbetsgivaralliansen.

Sänkt veckoarbetstid vid nattarbete och dag-helgarbete, samsyn om AST, möjlighet till lönekarriär i yrket över tid, höjda rörliga ersättningsar, bonus på 6 000 kronor.

KFO (nu Fremia). Nytt löneavtal inklusive särskilt yrkesskickliga, höjda rörliga ersättningsar.

HÖK 19 löper vidare (SKR). Cirka 25 procent särskilt yrkesskickliga, ökad lönespridning. Samsynsdokument, utveckling av partsarbeten kring lön, karriär och utbildningsanställningar.

Almega Vårdföretagarna Bransch D, E, F. Löneavtal inkl. särskilt yrkesskickliga, bättre villkor för föräldralön, höjda rörliga ersättningsar.

Årsberättelse 2020

Projektledare: Elin Sundh

Redaktör: Sophie Ekman

Produktion: OTW

Layout: Karin Löwenorantz

Skribenter: Anders Boström, Frida Henke, Jenny Milewski och Lars Ohman

Tryck: Stibo Complete

Omslagsbild: Magnus Glans

Vi är starkare än någonsin

” Under pandemin 2020 utsattes alla för stora påfrestningar. Inte minst vi som jobbar i hälso- och sjukvården, både med covidvård och med ordinarie vård, har gjort enorma insatser.

I krisen blev det också tydligt att vi besitter en enorm styrka. Över 114 894 barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor har ställt upp – för patienter och för kollegor. Vi har gett varandra kraft att fortsätta orka rädda liv och vi har tillsammans blivit starkare än någonsin.

Det har blivit än mer tydligt för allmänheten vilken betydelse våra professioner har, tack vare alla förtroendevalda och medlemmar som berättat om vår tuffa situation i medier. Vi har visat vilka stora insatser vi faktiskt gör – trots de villkor och förhållanden som stundtals råder på våra arbetsplatser. Genom att synas och höras kan vi påverka och förändra.

Över 40 procent av förbundets medlemmar har under året hamnat i verksamheter vi inte är vana att jobba inom och som vi inte alltid har rätt kompetens för. Det är utmaningar

som stärker oss och ger oss än mer kunskap – som måste värderas högre. Det går inte att hålla nere lönerna för våra livsviktiga yrken och samtidigt förvänta sig en positiv utveckling av hälso- och sjukvården i Sverige. Ska vi ligga i framkant måste vi kunna behålla personer som är specialistutbildade och särskilt yrkesskickliga med lång erfarenhet.

Frågan är, hur länge orkar vi vara starka? Vi kommer att fortsätta jobba för bättre villkor och ett hållbart arbetsliv, och vi behöver vara många fler engagerade – som medlem eller förtroendevald är du med och förbättrar vården.

Missa inte mitt och IVA-sjuksköterskan Katja Fogelbergs poddsamtal om året, nuläget och framtiden på [vardförbundet.se/arspodden](#)

Foto: Magnus Glans

Sineva Ribeiro
Förbundsordförande
Vårdförbundet

Psst!

Missa inte filmen där vi berättar ännu mer om våra avtal.

Stärkt ledarskap under pandemin

Annika Bäckström, medlem i Vårdförbundet och avdelningschef på IVA på Skellefteå lasarett, sammanfattar 2020 i två ord: – Otroligt utmanande.

Som chef under pandemin berättar hon att ledarskapet satts på prov.

– Jag har hela tiden arbetat för att hitta lösningar. Vi har förtätat kontakterna med Vårdförbundet,

vilket gjort att vi bättre fångat upp personalens röst. Jag tror pandemin stärkt oss, både som grupp och mig som ledare, säger Annika.

Vilka har varit de tuffaste utmaningarna?

– De har bytt karaktär. I början visste vi bara lite om sjukdomen och var tveksamma kring rutiner och viss utrustning. Nu är utmaningen att vi är trötta och inte ser slutet.

Hur har krisen påverkat dig som chef?

– Jag kommer snabbare till beslut och har blivit bättre på att delegera och fördela. Vi har en snabbare kommunikation med personalen. Jag tror även att jag lyckats ingjuta hopp ibland när det varit motigt.

Läs mer om Annikas ledarskap under pandemin: [vardforbundet.se/ledarskap](#)

Ett år som synliggjorde Vårdförbundets medlemmar

Aldrig tidigare har Vårdförbundet synts så mycket i media som under 2020. Allmänhetens stöd har gett medvind i påverkansarbetet.

Förra året var speciellt för oss alla och inte minst för Vårdförbundets medlemmar. Det strategiska valet att vara "vårdpersonalens röst" har lett till att Vårdförbundet synts i mängder av artiklar, tv- och radioinslag under året. Där har förbundets talespersoner fått chansen att tala om medlemmarnas tuffa situation och komma med förslag till lösningar.

Synligheten i media och kampanjen #tackamedlön i sociala medier har satt ljus på vårdpersonalens villkor. Sifos årliga

anseendemätning visar att förbundets anseende hos allmänheten har ökat, från 20 procent till 36 procent, jämfört med föregående år.

Vårdförbundets påverkansarbete har varit framgångsrikt. Det ser vi bland annat genom att vi är nästan 1 000 fler medlemmar vid årets slut än vid årets början.

– Min bild är att den ökade uppmärksamheten i media lett till stolthet hos vårdpersonalen. Många uttrycker en känsla av lätttnad och att deras insatser blir sedda, säger Vårdförbundets presschef Anna E Olsson.

Kampanjen #tackamedlön

startades i april 2020 av Vårdförbundet i samarbete med organisationen Skiftet. Syftet är att genom namninsamling skapa opinion för bättre villkor för landets vårdpersonal. Över 82 300 personer hade skrivit på uppropet i april 2021.

En av medlemmarna som har stått i rampluset under pandemin är Katja Fogelberg, intensivvårdssjuksköterska på Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge. Som en av Vårdförbundets röster har hon under 2020 blivit flitigt intervjuad i tidningsartiklar och tv-nyheter. Hon tycker att det är viktigt att förbundet syns, särskilt i en sådan här situation.

– Tillsammans är vi starka. Det märks verkligen att vården har kommit närmare alla under förra året, säger Katja.

Hon har upplevt 2020 som ett år där vården stått i fokus och fått uppmärksamhet, men där fina ord och hyllningar inte alltid följts av handling, åtminstone inte från beslutsfattarna.

"Tillsammans är vi starka. Det märks verkligen att vården har kommit närmare alla under förra året."

– Vi har fått mycket stöttning från allmänheten, fina brev och fikabröd, men samtidigt har politikerna låtit varsel ligga kvar och talat om nedskärningar. Vi måste fortsätta synas för att kunna skapa verklig förändring för våra medlemmar, säger Katja.

Läs mer om Katjas upplevelse av intensivvården under pandemin: vardforbundet.se/pandemin

Detta hände 2020

Mars

Krislägesavtalet med SKR/Sobona antas. Arbetsgivare ges större flexibilitet vid användning av personal, som i gengäld får bättre betalt. Aktiveras i början av april i Region Stockholm.

20 april

Kampanjen #tackamedlön startar.

Maj

1000-tals medlemmar får hjälp och stöd av Vårdförbundet under första vägen av pandemin.

Mikaela Ström

Jobb: Biomedicinsk analytiker på Norrlands universitetssjukhus i Umeå

+4,1%

Löneutveckling 2020

Medlemmar i Vårdförbundet fortsätter att ha en löneutveckling som ligger en bra bit över det så kallade industrimärket. Ta del av detaljerad lönestatistik och löneutveckling på vardforbundet.se/loneutveckling

”Jag är stolt över min yrkeslegitimation, och lönen måste upp”

Yrkeslegitimation ska värderas rätt

Under pandemin blev bristen på biomedicinska analytiker ännu tydligare, men vid ökat behov söks ofta personal med ”liknande kunskaper”. Det är något som Mikaela Ström vill ändra på!

Mikaela Ström, biomedicinsk analytiker och tidigare förtrouendevald på Norrlands universitetssjukhus i Umeå, tycker att yrkeslegitimation förtjänar en uppvärdering.

– Det går inte att ersätta ett legitimationsyrke med ”liknande kunskaper”. Det som händer är att kompetens prutas bort, säger hon och tycker att det är läge att lyfta professionen.

– I och med pandemin syns vårt jobb tydligare för allmänheten och folk förstår att vi jobbar mycket och gör nytta. Det är ett bra tillfälle för arbetsgivarna att visa att de uppskattar vårt jobb, säger Mikaela.

Mikaela älskar sitt jobb. Det senaste hon gjorde precis före denna intervju var att karyotypa kromosomer från en vit blodkropp ur benmärg. Oerhört förenklat letade hon efter avvikelser, alltså sjukdomar, och hon hittade svaret. Kroppen hade utvecklat ett slags benmärgscancer och cancer fanns nu i blodet, ett slags leukemi, alltså.

Ofta är det en katastrof, men inte i just detta fall.

– Jag vet att sjukdomen kan behandlas. Medicineringen är livslång men prognoserna för överlevnad är väldigt goda, säger Mikaela och tillägger:

– Det är en superbra nyhet för patienten och väldigt glädjande för mig. Jag tycker

jättemycket om mitt jobb, särskilt när jag har framgång.

Men nyttan och uppskattningen går inte hand i hand. Mikaela räknar därför upp flera sätt för arbetsgivaren att visa vilja och ambitioner, bland annat lön och kompetensutveckling. Löneutvecklingen är väldigt långsam. Mikaela har sex år i yrket. När hon började var ingångslönen 25 000 kronor och på sex år har hennes lön ökat med lite drygt tio procent.

Kompetensutveckling finns, men den behandlas olika av olika regioner och den värderas olika inom regionerna också.

– Jag och några kollegor gick en avancerad kurs i hematologi, men det gav inte högre lön. Sjuksköterskor här i Region Västerbotten som gick samma kurs fick däremot upp lönen, säger Mikaela och tillägger:

– Det finns också tillfällen när vi nekats utbildningar, bland annat för att andra än biomedicinska analytiker prioriteras före.

Risken eller hotet finns förstås där.

– Några kommer att inse att de lika gärna kan göra något annat, byter inriktning eller läser vidare. Det är en förlust för vården. Min känsla är att vi ses som utbytbara, säger Mikaela.

– Jag är stolt över min yrkeslegitimation, som borde vara viktigare för arbetsgivaren. Och lönen måste upp.

Foto: Øyvind Lund

Hon utvecklar skolsköterskors karriärmöjlighet

– Att lönesätta oss är svårt om det inte syns vad vi gör, säger skolsköterskan Anna-Sara Törnquist som jobbar för att tydliggöra professionens roll.

Tillsammans med två kollegor i Karlstad har Anna-Sara arbetat fram ett material om skolsköterskans uppdrag och kompetens. I det betonas breda ansvarsområden, utbildning, kunskap och att det är den enda professionen i skolan som träffar alla elever.

– Det är ett viktigt yrke. Det finns möjlighet att upptäcka barn som inte mår bra och finnas till för dem, säger Anna-Sara.

Tillsammans med HR på Karlstads gymnasieförvaltning har hon även utarbetat lönekriterier och skissar på en karriärmodell. Att lönesätta en skolsköterska anses svårt, inte minst när det gäller bedömningen kategorin särskilt yrkesskicklig.

– Materialet kan vara en hjälp. Vi försöker specificera vad som kännetecknar en särskilt yrkesskicklig skolsköterska som ger service av hög kvalitet, säger Anna-Sara.

Förslaget har visats för gymnasiechefer och Anna-Sara är hoppfull:

– Vi får se efter pågående lönerrevision om det gett resultat. Enligt avtalet ska det finnas en karriärmodell klar i slutet av nästa år.

8 maj

Sveriges hockeyspelare gav Stefan Liv Memorial Trophy-priset till världens personal. Vårdförbundet tog emot priset.

Maj

I maj anslöt sig 733 nya medlemmar. Rekord!

14 juni

Vem tar hand om vårdskulden? Sineva Ribeiro och Gunilla George håller tal under en digital demonstration, vilket leder till namnsamling.

Patienten i fokus

Det är bemanningskris på Sunderby sjukhus och för att minska kötiden för patienten tar röntgensjuksköterskorna över vissa av radiologernas sysslor – hittills utan ersättning. Trots det är Eva Ajnered nöjd.

– Det blir bättre för patienten, och det känns bra att vi har jobbat fram beslutet gemensamt, säger Eva länsansvarig MR-röntgensjuksköterska på Sunderby sjukhus.

I dagsläget är det två röntgensjuksköterskor som hjälper radiologer med vissa remissprioriteringar. Läkarna hinner inte. Eva satte dock

först stopp för arbetsgivarens planer då de inte var förankrade i organisationen.

Hösten 2020 togs det fram

både risk- och konsekvensanalys,

arbetsbeskrivningar och en plan för frigörande av tid, och nu är samarbetet mellan arbetsgivaren och facket i gång.

Är du nöjd med uppgörelsen?

– Får patienter sin magnetkameraundersökning snabbare gör det mig glad, säger Eva.

Ersättningen är hon dock inte nöjd med. Den enda kompensation de får är ett kriterium i lönetrappan.

Madelene Meramveliotaki, röntgensjuksköterska och förbundsstyrelseledamot i Vårdförbundet, håller med:

– Det är bra att kompetens tas tillvara. Vårdförbundet fortsätter driva på för att arbetsgivaren ska värdera dem som backar upp och löser vårdens problem.

Mer om bemanningskrisen: vardforbundet.se/bemanningskrisen

Fatou Ceesay Bengtsson tycker att det är utvecklande att vara förtroendevald och att hon ges möjlighet att vara med innan besluten tas.

Foto: Øyvind Lund

Fatou driver på för en hälsosam arbetsmiljö

6 av 49 privata vårdföretag i Värmland har en förtroendevald/skyddsombud. Den låga siffran är ett av skälen till att företagssjuksköterskan Fatou Ceesay Bengtsson är fackligt engagerad.

– Vi som jobbar inom vården är också människor som måste må bra, säger hon.

Specialistsjuksköterskan Fatou Ceesay Bengtsson kan inte låta bli att engagera sig. Så var det när hon var liten och även under de 15 år hon jobbade inom akutsjukvården på Universitetssjukhuset i Linköping och Central sjukhuset i Karlstad. Som facklig företrädare på

akuten blev hon mer intresserad av arbetsmiljöfrågor, specialistutbildade sig till företagssjuksköterska och sedan 2015 jobbar hon med företagshälsa på Previa.

– Det är ett varierat jobb som handlar om att förebygga och undanröja hälsorisker på arbetsplatsen, säger Fatou.

Förutom sitt vanliga jobb på Previa har hon också

Fatous främsta skäl att bli förtroendevald:

1. Delaktighet i hela beslutsprocessen som rör dig, dina kollegor och arbetsplatsen.
2. Utvecklande, ger ny kunskap om rättigheter, skyldigheter, samverkan, arbetsmiljö och hur olika organisationer fungerar.
3. Bidra till en hälsosam vårdmiljö att jobba i.

uppdrag på Vårdförbundet. – Kombinationen stärker mig i båda rollerna, säger hon. Även om fackligt arbete inom den privata hälso- och sjukvårdssektorn och den offentliga på många sätt liknar varandra finns det skillnader.

– Medan arbetet i regionerna är sammanhållet skiljer det sig enormt mellan privata aktörer. Hos mindre företag fattas det ofta lokalt valda skyddsombud, säger hon.

För Fatou handlar fackligt engagemang om att få rätt förutsättningar för att göra ett bra jobb – vårdpersonalen måste må bra för att kunna ta hand om patienterna. Själva kan hon både vara en resurs för sina kollegor och få mer kunskap.

– Jag lär mig mycket om mig själv, om organisationer och arbetsmiljö. Många har fördomar om att facket bara vill bråka, men så är det inte. Det handlar om att vara en samverkanspartner med arbetsgivaren, om att ge och ta, säger hon.

5 oktober

90 chefer och ledare deltog på Ledarprogrammets digitala avslutning, där deltagarnas utvecklingsarbeten presenterades.

November

Barnmorskebroshen lanseras och bärs av över 400 medlemmar.

6 november

Med projektet som lär cancerpatienter koppla bort sin cytostatikapump i hemmet vann sjuksköterskan Martina Jarnström Vårdförbundspriset på Vårdgalan. Läs mer det personcentrerade projektet på vardforbundet.se/arsberattelse

Många barnmorskor trivs med ny vårdmodell för gravida

I oktober 2020 förlängde och utökade Vårdförbundet och BB Karolinska Huddinge projektet "Min barnmorska". Målet är både ökad trygghet för gravida och mer inflytande för barnmorskorna.

Projektet "Min barnmorska" bygger på vårdmodellen "case-load midwifery" där ett team av barnmorskor följer den gravida kvinnan från första besöket på mottagningen genom hela förlossningen och eftervården. Studier visar att vårdmodellen ger ökad trygghet och bättre upplevelse för de födande. Samtidigt uppskattar barnmorskorna den nära relationen med familjerna.

I dagsläget består projektet av fyra team med fyra barnmorskor i varje. I ett av dem, team 1 i Älvsjö, arbetar Lovisa Hedell. Hon har arbetat som barnmorska i 14 år, både på förlossningen och i mödravården, och sedan

augusti 2020 i båda delarna samtidigt.

– Jag trivdes inom mödravården, men saknade födslarna, så det här passar mig perfekt. Det är fantastiskt att få följa en kvinna hela vägen, säger Lovisa.

Som deltagare i projektet följs den gravida kvinnan av teamets barnmorskor, genom hela det vanliga basprogrammet. När värvkarna startar gör teamet hembesök och när det är dags att åka in följer någon av dem med för att bistå vid födseln. Relationen med den nya familjen fortsätter sedan genom efterkontroller både under hembesök och på barnmorskemottagningen.

– Vi hinner bygga upp en

relation under lång tid. Samtidigt är det förstås utmanande. Vi är lite som brandmän och måste vara beredda hela tiden när vi har jour, säger Lovisa.

Lovisa ser "Min barnmorska" som mycket positivt för barnmorskors arbetsvillkor och statusen för yrket och hoppas att projektet blir permanent.

– Vi måste våga prova nya modeller för att få bukt med flykten från yrket. Med större inflytande över vår arbetssituation kan vi få fler att stanna. Behovet finns verkligen; vi har många kvinnor på väntelistan och det finns ett stort intresse bland barnmorskor att arbeta i den nya modellen.

Foto: Alexander Hall

"Särskilt yrkesskicklig är en bra satsning"

I 15 år har Catrin Dahlström arbetat som sjuksköterska på hjärtsektionen på Växjö Lasarett. Med sin erfarenhet står hon för både utveckling och kontinuitet, men före 2019 har det enbart betalats sig i form av uppskattning. Det förändrades när Vårdförbundet slöt HÖK 19-avtalet med SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Sobona, och Catrin bedömdes som särskilt yrkesskicklig.

"Jag hoppas arbetsgivarna fortsätter med den här satsningen"

– Det känns jättekul att vår kompetens syns, säger hon. Från början var det inga stora pengar i potten och bara ett fåtal bedömdes som särskilt yrkesskickliga, men kollegorna protesterade och inför 2020 var politikerna i Kronoberg bättre på att budgetera. Fler kunde få mer, och för Catrin närmare bestämt 6 700 kronor mer i månaden. – Jag hoppas att arbetsgivarna fortsätter med den här satsningen, säger hon.

Mer om Catrin och bedömningen särskilt yrkesskicklig:
vardforbundet.se/sarskiltyrkesskicklig

Barnmorskan Lovisa Hedell uppskattar den nära relationen med familjerna som den nya vårdmodellen ger möjlighet till.

Foto: Magnus Gläns

Wow!

21 december

Riksdagspartierna ändrar 180-dagarsregeln i sjukvårdsförsäkringen. Det är ett resultat av Vårdförbundets långa och hårda påverkansarbete, säger socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi.

December

Förbundets totala medlemsantal är 114 894 – en ökning med 861 personer sedan förra året.

Mot 2021 tillsammans

VÅRDFÖRBUNDET

Vi är
vården

”Många medlemmar är hela grejen”

Barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor – alla ska ha ett hållbart yrkesliv. Vårdförbundet är ett yrkesförbund som jobbar för att ge alla sina 114 894 medlemmar en tryggare arbetsmiljö, högre löner och bättre villkor. En av dem är Leo Svahn, som blev medlem redan som student.

Medlemmar behövs, det är hela grejen. Tillsammans är vi starka. Kan vi vara med och påverka redan som studenter gör det ju att vi är med och påverkar hur det blir när vi kommer ut och jobbar, säger Leo Svahn som studerar till biomedicinsk analytiker vid Linnéuniversitetet i Kalmar. Till sommaren tar han examen. Han ska bara göra sitt examensarbete inom transfusionsmedicin först.

Varför är du medlem i Vårdförbundet?

– Jag är nyfiken av mig och vill lära mig mer om det fackliga. Jag vet också att det kommer vara mitt fackförbund i framtiden, säger Leo.

– Medlemskapet ger trygghet och utvecklar mitt yrke.

Skulle jag till exempel råka ut för stick- eller skärskador är jag försäkrad som medlem. Jag har tillgång till juridiskt stöd och verktyg så som lönestatistik. Sedan vet jag att förbundet utvecklar våra utbildningar. Jag får också en egen namnbricka i stället för en tejpbit när jag är på praktik, säger Leo.

– Gemenskapen, nätverken och kunskapen är en bonus.

Det ger mig tillfälle för erfarenheter, och jag blir mer insatt och uppdaterad i frågor som berör våra professioner.

Jag gillar att ha möjligheten att påverka, vilket Vårdförbundet tillåter mig att göra, säger han.

Varför tycker du andra ska bli medlem?

– Vill vi göra skillnad behövs en grupp. Som medlem stöttar du ju hela branschen på något vis, även om du än så länge är student.

Läs mer om hur Leo påverkar genom sitt medlemskap: vardforbundet.se/student-medlem

Tipsa en kollega att bli medlem!

Vi finns i
hela landet